

LES PÈRDUES I EL DOL EN EL CONTEXT EDUCATIU

Recull de Contes per treballar les pèrdues i el dol.

La mort és tan real com la vida i tant de bo poguéssim ser capaços de parlar de la mort, preparar-nos i alhora preparar els nens i nenes abans que aquesta arribés. Lluny de traumatitzar-los, com fàcilment podem pensar, els donem eines per afrontar una experiència que tard o d'hora han de viure. Com? El punt clau rau en una bona comunicació. I per comunicar hem de saber transmetre, escoltar i entendre l'altre. Els contes són un recurs d'allò més útil per treballar el dol i les pèrdues amb els alumnes.

La Júlia té un estel, Eduard José. Editorial La Galera (a partir de 5 anys). Mort de la mare

La mare de la Júlia pateix una malaltia terminal. Abans de morir, però, li ha explicat a la nena que anirà a treballar en un estel. És un conte que tracta el tema de les malalties i els desenllaços dolorosos.

T'estimaré sempre, petitó, Debi Glori.

Ed. Estrella Polar (a partir de 5 anys) Mort de la mare

És un conte d'allò més entranyable, dirigit als més petits, que parla de l'amor incondicional entre dues persones: la mare i el fill. A banda de plantejar un tema tan important com la durabilitat i la consistència de l'amor, Debi Glori aborda el tema de la mort. Està molt bé per treballar-lo en qualsevol moment, encara que no s'hagi produït cap mort.

El buit, Anna Llenas. Editorial Barbara Fiore.(Primària i ESO) Pèrdues en general

Perdre alguna cosa i enfrontar-se al buit que ha deixat. Qualsevol pèrdua ens provoca tristesa i desolació, sovint en diferents graus. El conte explora diferents tipus de pèrdues i treballa la resiliència, com a pares i mestres. Recursos d'expressió creativa i de debat i reflexió a casa o a l'aula.

El corazón y la botella de Oliver Jeffers. Ed. Fondo de cultura económico (México) (6 a 9 anys).

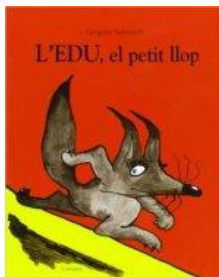
Una nena guarda el seu cor en una ampolla, pensant que així ho cuidarà millor. Però, a canvi de no tornar a sentir-se trista, la curiositat i la capacitat de sorpresa la van abandonar i no la van acompanyar més.

El señor Muerte en una avellana de Eric Maddern/Paul Gess Ed. Blume. (6 a 9 anys). La mare està a punt de morir i el seu fill la salva tancant "la mort" a dins d'una avellana..

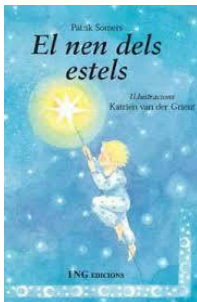
Què succeiria si la mort desaparegués del món? Les persones no moririen, però tampoc les gallines ni els vegetals, i no podríem menjar, com ocorre en el conte. Com diu un dels seus protagonistes: "Necessitem la mort perquè existeixi la vida" o, expressat amb altres paraules, no pot concebre's la vida

sense la mort.

L'EDU, el petit llop, Gregoire Solorareff. Editorial Corimbo. (a partir de 5 anys). Mort oncle

L'oncle de l'Edu, un llop petit, mor en un accident quan sortien a caçar. Enmig d'aquest tràngol, l'Edu trobarà un conillet que l'ajudarà a enterrar-lo. La història parla amb naturalitat sobre la mort i fa palesa la importància de l'amistat en els moments difícils.

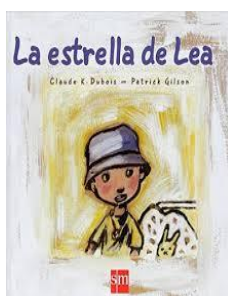
El nen dels estels de Patrik Somers/Katrien Van der Grien ING Edicions. (Cicle Mitjà). Mort d'un germà

La Clara està molt trista per la mort del seu germanet Miquel. El relat que ha fet a l'escola i les explicacions de la seva mestra, la Roser, l'han ajudat a entendre una mica la mort del nen. A mesura que ho explicava, se sentia més a prop del seu germà. En Miquel estava massa malalt com per poder viure i jugar amb la Clara. Ara sap que tots ens hem de morir -ella també- i quan això passi, algú la recordarà com ella se'n recorda d'en Miquel.

Més enllà del gran riu de Bescher-Hass/Cornelia Hass Ed. Juventud (7 a 10 anys). Mort d'un amic

La llebre i l'ós rentador s'acomiaden ja que la llebre ha de fer un llarg viatge del que no tornarà. ella demana que els seus amics la recordin amb alegria i tendresa. Però, malgrat això, els seus amics es posen tristos al saber que no tornarà. Aquesta tristesa inicial, de mica en mica , va desapareixent i entre tots s'animen tot recordant els moments viscuts amb la llebre.

L'estrella de Lea de ClaudeK. Dubois/Patrick Gilson Editorial SM. (5 a 8 anys). Mort de la nena protagonista.

La Lea està molt malalta, a punt de morir. És un camí difícil per a ella i per tots els que l'envolten. Aquest llibre és molt realista però ple d'esperança, es viu la malaltia i mort de la Lea amb el seu gran amic Bruno, la seva mamà, la seva professora i el seu companys de classe. Un conte sobre la mort.

Cuerpo de nube, Ana Eulate. Editorial Cuento de Luz.
(Ed. Infantil - Primària).

Kor Derito és una ovella que té cos de núvol i que es posa malalta. La mare la cuida, però finalment, mor i es converteix en el núvol més bell de tots. Ara, l'ovella ajuda als infants a tenir dolços somnis.

On és el iaio?, Mar Cortina. Tandem Edicions. (cicle de primària)

Mort avi
Mar Cortina és una de les majors especialistes en dol dels infants del país. En aquest conte, aprendrem que la mort forma part de la vida i que aquelles persones que estimem ens van deixant al llarg del camí. Els avis, són una part molt important en l'existència dels petits i una absència que probablement hauran d'afrontar.

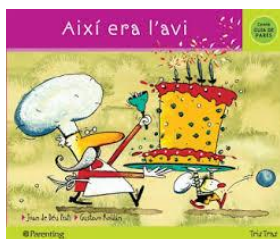
El árbol de los recuerdos, Britta Teckentrup. Nube Ocho.
(4 a 8 anys). **Mort en general**

Guineu ha viscut durant molts anys. Ha estat feliç, però ha arribat l'hora d'acomiarar-se. Aquest conte ens agrada especialment perquè és optimista i ens encoratja a celebrar les coses bones de la vida i els records feliços amb els nostres éssers.

La Carla ara és la nostra estrella, Diversos Autors. Pagès Editors. (9 a 12 anys). **Mort d'un infant**

Malgrat que no sigui natural, és possible que al llarg de la nostra vida com a docents en haguem d'enfrontar a la mort d'un infant, sigui per malaltia o per accident. Aquest conte ens ajudarà a parlar del fet d'una mort tan traumàtica com pot ser a d'un infant i a elaborar un pensament tranquil·litzador per a tots.

Així era l'avi de Joan De Deu Prats/Gustavo Roldán
Ed. Parenting (9 a 12 anys). Mort avi

Relat que pot ajudar els infants a entendre què passa quan un ésser proper es mor. Aquesta és la història d'un avi molt i molt dolç, un avi amb somnis de xocolata, maduixa i festucs!, i del record que en té l'admirador principal: el seu nét.

Adéu, Flap, Diversos Autors. Contes d'en Nic i la Noa.

A partir de 4 anys. Mort mascota

En Flap s'ha mort i tota la família està trista. És una història molt tendra que parla sobre la pèrdua d'un ésser estimat. Us pot resultar útil per treballar la mort dels animals de companyia. A la pàgina web lauramiyashiro podeu veure una miqueta del conte.

El libro triste de Michael Rosen/Quentin Blake. Ed. Serres (9 a 12 años). També a YOUTUBE. Mort del fill i mare.

Tots vivim moments difícils. Michael Rosen descriu com se sent ell després de la mort del seu fill, Eddie. Ell escriu sobre la tristesa, com li afecta i aquelles coses que fa per tal d'alleugerir el seu dolor.

El Faro de Robert Munsch/Janet Wilson. Ed. Everest (6 a 9 años) . Mort de l'avi

Tota la seva vida, la Sarah ha sentit parlar sobre les visites del seu pare i el seu avi al far, enmig de la nit. Una nit desperta al seu pare. Aquesta nit, li diu, has de portar-me al far. I així emprenen, enmig de la foscor i la boira, un viatge molt especial, en el qual rendiran un bonic homenatge a l'avi.

El mejor truco del abuelo de L.Dwight Holden/Michael Clesworth. Ed. Fondo de Cultura Econòmic (9 a 12 anys) Mort avi

El tema de la mort no és fàcil d'abordar sense caure en sentimentalismes fantàstics. "El meu avi va fer un truc que no m'agrada. No li vaig donar permís d'anar-se, i se'n va anar". Narrat en primera persona, la nena protagonista explica, especialment a la seva germana petita, com recorda a l'avi, com era, com pescava o com dormia la migdiada.

Regaliz de Van Ommen Ed. Kókinos. (6 a 9 anys). Mort en general

Els protagonistes Jorge (un conill) i Óscar (un gat) són dos amics que queden per jugar al parc i menjar molta regalèssia. Mentre gaudeixen d'aquesta quedada, es formulen diferents preguntes relacionades amb el cel i amb la mort de les persones, animals... aquestes preguntes, entre d'altres, són les següents: Hi haurà al cel de regalèssia? Hi haurà molta gent al cel?

No és fàcil, petit esquirol de Elisa Ramón/Rosa Osuna Ed. Kalandraka (4 a 8 anys). Mort mare

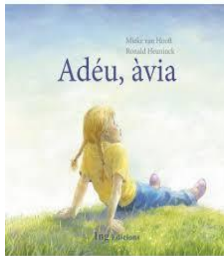
El protagonista d'aquest conte és un petit esquirol que se sent molt trist per la mort de la seva mare. Està trist perquè la troba a faltar i pensa que no la tornarà a veure mai més.

Aquest conte ens apropa a una història explicada amb una gran dosi de tendresa, amb una gran serenitat i alhora amb naturalitat, cosa que fa que un infant la pugui comprendre millor.

Les il·lustracions transmeten la mateixa tendresa que es desprèn del text, reflectint les diverses etapes que viu l'esquirol al llarg del procés d'acceptació de la mort de la seva mare.

TEMPS: ASSOCIACIÓ D'ACOMPANYAMENT AL DOL I A LA MORT
 COMISSIÓ CAFÈ PEDAGÒGIC

Adéu, àvia de Mieke van Hooff. ING Edicions

Nivell a partir de 4 anys. Mort àvia

La mort apareix en aquest llibre com un fet real i és tractada directament sense eufemismes, amb un llenguatge escrit i visual molt poètic i cuidat per tal d'arribar fàcilment als nens.

Sabeu què ha passat? L'àvia de la Fiona s'ha mort. La Fiona està molt trista. El cargol, la papallona, el borinot, el ratolí, la granota i la formiga li expliquen bonics records de l'àvia. I quan la Fiona fa un jardí amb la mare, sent que la iaia és molt aprop.

Per sempre més de Debi Gliori. Ed. Tinum Mas. (A partir de 6 anys). També a YOUTUBE (conte musical). Mort amic

La llúdria, el talp la guineu i la llebre vivien junts a una casa del bosc, compartint tasques. S'estimaven molt i eren molt feliços, però un dia la guineu es va posar malalta i va morir. Els seus amics la van enterrar a la llum de la lluna sota el seu arbre preferit, i tots van plorar i li van dir...

Una mare per a l'Owen de Marion Bauer. Ed. SerreS

Nivell a partir de 3 anys. També a YUOTUBE. Mort família

Explica la Història d'un hipopòtam que perd la família durant un tsunami, és aleshores quan coneix a una tortuga que des d'aquell moment li farà de mare. Aquest relat s'inspira en un fet esdevingut després del tsunami de Kénia el 2004.

El Joan ha mort de Itziar Fernández. Ed. Pages

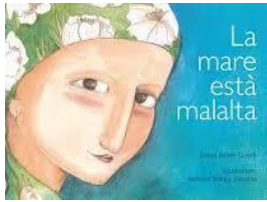
Conte i guia per acompanyar els nens i els adolescents en el dol i la comprensió

El conte va adreçat a nens, i no tan nens, i explica la malaltia, la mort i el dol d'un familiar proper. La guia, que complementa el conte, es pot llegir de dues maneres diferents: una de ràpida, per acompanyar si s'està de dol, o una altra de més completa que podrà ser útil per ajudar pares, familiars i educadors a treballar amb els nens i els adolescents sobre el tema de la mort.

Como es posible? de Peter. Schössow. Editorial Lóguez (6 a 9 anys). Mort de la mascota

Ningú sap per què la petita nena, amb la gran bossa, increpa a gent desconeguda, fins que algú s'atreveix a preguntar-li. Ella està trista perquè **l'**Elvis ha mort. No el famós Elvis, sinó el seu canari, que ara rebrà un enterrament digne. També pot explicar-los als seus nous amics com era Elvis i el ben que cantava. Un llibre que serveix de consol als nens i un meravellós àlbum ple de poesia.

La mare està malalta de Quima Ricart. Edicions Andana.

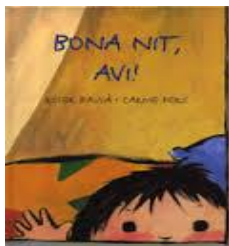
Nivell Primària. Mort mare

Els deures d'estiu de la Maria són el punt de partida d'una història familiar molt més habitual del que ens agradaria. Com es viu la malaltia de la mare des del punt de vista d'una nena de deu anys? El conte és el testimoni de la vivència de la malaltia. Les autores no pretenen fer un manual de com superar-la, només volen explicar una petita gran història...

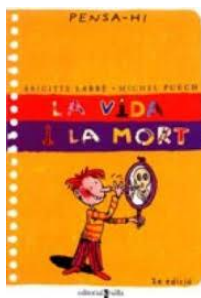
Es Así de Paloma Valdivia. Ed. Fondo de cultura económico (4 a 8 anys). També a YOUTUBE. La vida i la mort

El cicle de la vida és molt senzill. Alguns estem, uns altres s'han anat i uns més arribaran. El peix de la sopa, la nostra família i els arbres per créixer formen part de la vida, ens regalen instants feliços i ens queda recordar-los quan arriba la seva fi. El treball de la il·lustradora xilena Paloma Valdivia ens recorda que el present és l'únic moment que hem de gaudir, perquè és una llei que hem de saludar per després acomiadar-nos d'aquest món.

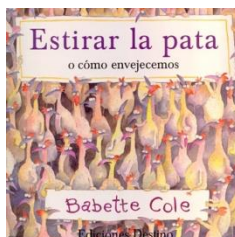
Bona nit, avi! de Roser Bausa/Carme Peris. Ed. Lóguez (3 a 6 anys). Mort de l'avi

La Marta ha perdut al seu avi, i la seva mare la consola en el jardí, mirant el cel estavellat. De sobte, la Marta creu veure com un estel li fa picades d'ullet. Podria ser l'avi? Un relat tendre que intenta explicar, amb un llenguatge narratiu i pictòric molt adequat, a una petita nena l'absència d'un ser estimat, la del seu avi

La vida i la mort de Brigitte Labbé/ Michel Puech. Ed. Cruïlla. Cicle de la vida

Aquest breu llibre esdevé una mena de guia molt ingeniosa, en clau d'humor, amb reflexions sobre la Mort i la Vida a partir de petits textos. Amb il·lustracions molt divertides.

Estirar la pata de Cole Babette. Ed. Destino. (9 a 12 anys) Cicle de la vida

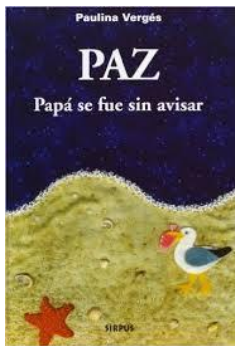
Dos avis ens expliquen, en clau d'humor, com de ser bebès amb quatre pèls passem a tenir vuitanta anys i a estar calbs i una mica arrugats ...

¿Dónde está güelita Queta? de Nahir Gutierrez/Alex Omist. Ed. Destino. (3 a 6 anys). **Mort de l'avia**

Hi ha moltes coses que els nens volen saber i no sabem explicar-los. Moltes vegades perquè som els primers desconcertats, però també perquè cap pregunta veritablement important té una sola resposta. Aquest conte va néixer de la tossuda voluntat d'enquadernar un record, va créixer alimentat per aquestes preguntes sorprenents que només saben fer els nens i només és una petita part de l'univers de respostes que podem oferir els qui els estimem.

PAZ. Papá se fue sin avisar de Paulina Vergés. (5 a 8 anys)

Mort del pare

La Paz no troba al seu pare, s'ha anat sense avisar. Ha d'acceptar que el seu pare ha mort i que no ho tornarà a veure. Al llarg d'aquesta història, la Paz ens explica molts moments feliços que ha compartit amb el seu pare, a la platja, en el camp, contemplant una nit estavellada, anant a la fira, de compres... Aquest llibre tracta d'explicar, de forma plana i accessible, la mort a un nen, a partir dels sentiments i dels records. Recordar és passar de nou pel cor el que ens unia amb el ser estimat. Com més ple d'amor i alegria sigui el record de l'ésser estimat, menys buit quedarà en el nostre interior. No és un cant a la mort, sinó a la vida i sobretot a l'amor.

La carícia de la mariposa de Christian Voltz.

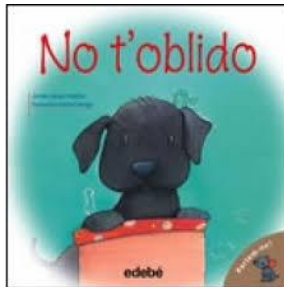
Ed. Kalandraka (5 a 8 anys). Mort de l'avia

L'eterna pregunta que tots ens fem en els primers anys de la infància, sobre a on van les persones quan moren, és el tema central d'aquest àlbum. Però aquesta obra és especial, no només per la tendresa que transmet la història, sinó també per l'originalitat de la seva proposta estètica, elaborada amb una tècnica mixta a base de collage i figures en relleu elaborades amb materials de metall, fusta i tela. Avi i nét comparteixen el seu temps al jardí, l'espai preferit de l'avia de la família i on la recorden.

Cuando faltan mamá o papá de Daniel Grippio/R.W. Alley. Ed. San Pablo. (3 a 6 anys). Mort pare o mare

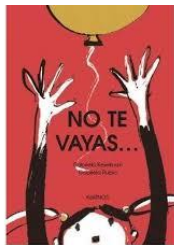
Un conte amb consells i explicacions perquè els infants aprenguin a entendre i compartir el seu dolor davant la mort d'un pare o mare. Presenta els principals canvis als que s'enfrontaran, i dona idees per poder afrontar millor aquesta pèrdua. A l'inici del llibre hi ha un missatge destinat a familiars, mestres i educadors.

No t'oblido de Jennifer Moore- Mallinos. Ed. Edebé
Nivell de 5 a 8 anys. Mort mascota

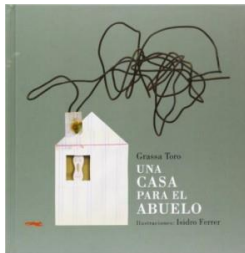
El cicle de la vida comença en el moment en què algú neix i acaba quan aquesta persona mor. El cicle de la vida és el mateix per als nostres animals domèstics. Parla sobre el cicle vital centrant-se en una mascota, el gosset Jake. La il·l·lusió de rebre'l, anar jugant amb ell i cuidar-lo fins que es fa gran i mor. A partir d'aquí es parla de com es sent l'amo d'en

Jake, la tristor inicial, l'acomiadament i finalment, els records macos que ajuden a superar la pèrdua fins que arriba una altra mascota, a la que també s'estimarà molt.

No te vayas de Gabriela Keselman Ed. Kókinos (5 a 8 anys). Cicle de la vida

A la Catalina no li agraden els comiats. Sent alguna cosa estranya cada vegada que marxa el sol, es vola el seu globus, li cau una dent o el seu papà apaga la llum, però comprendrà que algunes coses han de marxar perquè altres igual de boniques, divertides i reconfortants puguin arribar.

Una casa para mi abuelo de Grassa Toro/Isidro Ferrer
Ed. Sinsentido (6-9 años). Mort de l'avi

El tema de la mort és abordat en aquest àlbum amb naturalitat, de forma subtil i simbòlica. Una família busca el lloc perfecte per enterrar a l'avi, troben un poble envoltat de girasols. Allí li donaran sepultura i damunt construiran una nova casa on podran viure tots junts, "cadascun a la seva manera".

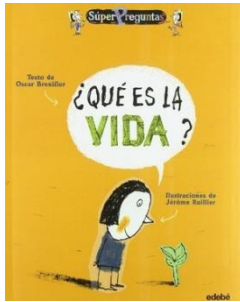
El cor damunt la sorra Jordi Llompart/Glòria Llompa. Ed. La Galera. (9 a 12 anys)

«Tot el món ve, se'n va i torna. Per tant, ningú se'n va per no tornar mai». La Jana ha viatjat fins a l'Àfrica amb el seu cavallet alat de la sort. Seguint el consell d'una fada diminuta, ha acudit allà per trobar la resposta a les seves preguntes sobre el sentit de la vida i l'amor. A arribar al desert de Namíbia, coneix una flor, una guineu i un lleó. I també a en Mel, un nen de pell fosca i dents molt blanques... Cadascun d'ells li transmet una petita lliçó sobre la vida: per què existim?

Inés Azul de Pablo Albo/Pablo Auladell. Ed. Thule (4 a 8 anys) Mort d'un amic

Amb el Miguel es poden fer moltes coses, sempre hi ha diversió. Enviar a les formigues a que caminin en fila índia, demanar als caragols que no corrin, que les pedres s'estiguin quietes ... Però de sobte Miguel ja no hi és. I uns diuen que no el podem tornar a veure perquè es va quedar adormit. I això sembla impossible: com s'en pot anar algú amb la de coses que encara queden per fer ?

¿Qué es la vida? de Óscar Brenifier/Jérôme Ruillier. Ed. Edebé. **Nivell 5 a 8 anys. Cicle de la vida**

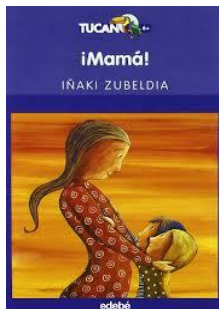
Un excel·lent llibre que convida els infants a reflexionar, partint de 6 preguntes que mostraran diferents respostes, originals i realistes. Entre aquestes qüestions, s'aborden temes com ara l'existència, el sentit de la vida i la mort. Aquest material possibilita el diàleg amb els adults, integrant aspectes relatius a la pròpia vida dels infants, i al món que els envolta.

Abuelo ¿dónde estás? de Elisa Mantoni. Ed. Everest. **Nivell (6 a 9 anys). Mort avi**

El nostre petit protagonista arriba a casa i tot el seu afany és saludar a l'avi. El busca i ho crida per tot arreu, però no el troba. La seva mare li diu que ha marxat per fer un llarg viatge. El desconsol del petit no pot ser més gran. Pensa què ha pogut fer que no agradés a l'avi i aquest hagi pres una decisió tan dràstica.

Finalment, la seva mare li explica amb claredat.

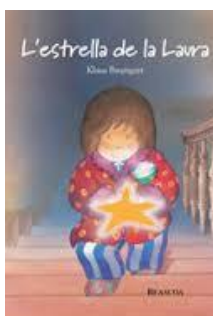
Mamá! Iñaki Zubeldia Ed. Edebé. (6 a 12 anys)

La Beatriz té vuit anys i un germà que es diu Álex. Beatriz troba molt a faltar la seva mare, que va morir quan ella tenia set anys. Però ara ja no se sent tan trista i sola, perquè sap que un estel molt bell brilla en el cel il·luminant la seva família.

Doce preguntas a un piano de Juan Kruz Igerabide. Ed. Kindle. **Nivell 12-14 anys**

Maria passa la nit en blanc el dia del seu aniversari. Havia de ser el dia més feliç de la seva vida, perquè li acaben de regalar el piano que tant anhelava. Però resulta el dia més trist, perquè acaba de morir la seva mare.

L'estrella de la Laura de Klaus Baumgart. Ed. Beascoa. **(3-5 anys)**

Una nit que la Laura no pot dormir i mira per la finestra de la seva habitació, veu com una estrella petitona cau just davant de casa, sobre la vorera. La Laura se l'endú a l'habitació. Però l'endemà l'estrella ha desaparegut. Aquesta dolça història sobre la Laura i la seva estrella explica el que una nena pot descobrir i com, de vegades, hem de separar-nos d'allò que estimem.